

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу

Камінської Тамари Василівни

на тему «**Організаційно-економічний механізм фінансового забезпечення**

сфери охорони здоров'я»,

представлену на здобуття ступеня доктора філософії

в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

за спеціальністю 051 «Економіка»

Актуальність теми дисертації.

Актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлена необхідністю подолання складного фінансового становища закладів охорони здоров'я в Україні, особливо в умовах правового режиму воєнного стану, обмежених бюджетних ресурсів, високого рівня витратності медичних послуг і недостатньо ефективного механізму їхнього фінансування. Проблеми недостатнього та нераціонального фінансового забезпечення суттєво впливають на якість і доступність медичних послуг, що, у свою чергу, прямо впливає на здоров'я населення, продуктивність праці та демографічну ситуацію в країні.

Водночас реформи у сфері охорони здоров'я, зокрема запровадження нових моделей фінансування, медичного страхування та автономізації закладів, потребують оновленого наукового підходу до побудови організаційно-економічного механізму фінансового забезпечення галузі. З огляду на це постає доцільність поглибленого дослідження існуючих підходів, виявлення їхніх недоліків і розроблення ефективного комплексного механізму, який би враховував як макроекономічні, так і мікроекономічні умови функціонування галузі.

Таким чином, тема дисертаційної роботи Камінської Т. В. є своєчасною, відповідає сучасним викликам економічної політики держави та спрямована на підвищення рівня ефективності використання фінансових ресурсів у стратегічно важливому секторі національної економіки — охороні здоров'я.

Оцінка обґрунтованості наукових результатів дисертації, їх достовірності та новизни.

Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження полягає в наступному:

- запропоновано інноваційний підхід до визначення і класифікації групи цільових критеріїв, що базується на інтеграції структурно-структурного та регуляторного аналізу, що дозволяє комплексно оцінити результативність процесів фінансового забезпечення охорони здоров'я в умовах трирівневої ієрархічної структури;

- модель оцінювання результативності фінансового забезпечення сфери охорони здоров'я, що, на відміну від існуючих, інтегрує агентно-орієнтований і конвенціональний підходи, поєднує методи проєктування механізмів та економічної статистики, що дозволяє оптимізувати вибір параметрів аналізу та зберегти інформаційну ефективність параметричного простору;

- методичний підхід комплексного діагностування фінансового забезпечення охорони здоров'я, що, на відміну від існуючих, базується на аналізі доступності медичних послуг і фінансування у межах кластеризованої структури медичних закладів спроможної мережі, що дозволяє забезпечити високий рівень інформаційної ефективності даних в умовах перенасиченого параметричного простору;

- підхід оцінювання розбіжностей між бажаними та фактичними результатами, який, на відміну від існуючих, передбачає використання методу нормалізації показників і методу прямокутників для діагностики порушення рівноваги фінансового забезпечення;

- понятійно-категорійний апарат теорії проєктування економічних механізмів у частині конкретизації поняття «організаційно-економічний механізм», як системи взаємопов'язаних формалізованих елементів, що забезпечують організацію та координацію економічної діяльності для досягнення встановлених цілей; запроваджено поняття «кластеризована структура медичних закладів», як це інтегроване організаційне об'єднання медичних закладів за рівнями надання медичної допомоги (первинна,

спеціалізована, високоспеціалізована), що ґрунтується на принципах кластеризації, координації та ресурсної інтеграції для забезпечення ефективного управління, фінансової стійкості та доступності медичних послуг у межах регіональної або національної системи охорони здоров'я;

- ієрархізація організаційно-економічної структури фінансування сфери охорони здоров'я, що спрощує діагностику системи фінансового забезпечення та зберігає інформаційну ефективність параметричного простору;

- розроблення проєкту організаційно-економічного механізму фінансового забезпечення медицини через інструменти накопичувального медичного фонду, пакетів покращених медичних послуг, електронної системи обліку та платіжної системи, що сприятиме зниженню фінансової залежності комунальних медичних закладів від державного фінансування.

Достовірність отриманих здобувачем результатів і зроблених висновків підтверджується правильним застосуванням методів наукового узагальнення теоретичних досліджень згідно з досліджуваною тематикою, використанням загальноприйнятих і спеціальних методів дослідження, оперуванням реальних статичних даних, застосуванням конкретного методологічного апарату та використанням адекватних економіко-математичних моделей. Обґрунтованість результатів підтверджується логічною послідовністю викладення положень, відповідністю методологічного інструментарію цілям дослідження, а також якісним емпіричним аналізом сучасного стану фінансового забезпечення сфери охорони здоров'я в Україні.

Наукові дослідження були виконані здобувачем на кафедрі міжнародної економіки факультету менеджменту та маркетингу КПІ ім. Ігоря Сікорського в рамках НДР «Економіко-організаційний механізм розвитку діяльності промислових підприємств» (номер державної реєстрації 0117U003125) під керівництвом професора, доктора технічних наук, Гавриша Олега Анатолійовича, у межах якої здобувачкою досліджено окремі засади формування та реалізації організаційно-економічного механізму фінансового забезпечення галузей суспільного значення, зокрема охорони здоров'я.

Отже, в дисертаційній роботі поставлене наукове завдання щодо формування теоретико-методичних положень і практичних засад удосконалення організаційно-економічного механізму фінансового забезпечення сфери охорони здоров'я виконано повністю, здобувач повною мірою оволодів методологією наукової діяльності вирішено у повній відповідності до положень дисертації.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність та дотримання принципів академічної доброчесності.

За своїм змістом дисертаційна робота здобувача Камінської Т. В. повністю відповідає Стандарту вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» та напрямам досліджень відповідно до освітньої програми «Економіка».

Дисертаційна робота є завершеною науковою працею і свідчить про наявність особистого внеску здобувача у науковий напрям «Економіка».

Розглянувши звіт подібності за результатами перевірки дисертаційної роботи на текстові співпадиння, можна зробити висновок, що дисертаційна робота Камінської Тамари Василівни є результатом самостійних досліджень здобувача та не містить елементів фальсифікації, компіляції, фабрикації, плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати та тексти інших авторів мають належні посилання на відповідне джерело.

Мова та стиль викладення результатів.

Дисертаційна робота написана українською мовою.

Текст дисертації характеризується послідовністю, доступністю та логічністю викладення матеріалу. Авторка дотримується наукового стилю мовлення та використовує загальноприйнятну наукову термінологію за темою дисертації.

Дисертація складається з вступу, 3 розділів, висновків, списку літератури та додатків. Загальний обсяг дисертації 276 сторінок.

У вступі розкрито актуальність теми дослідження, визначено мету та завдання дослідження, визначено об'єкт і предмет дослідження, розкрито

елементи наукової новизни, отриманих результатів та їхнє практичні значення, зазначено особистий внесок здобувача, представлено інформацію про публікації здобувача за темою.

У першому розділі дисертації здійснено поглиблене теоретичне дослідження сутності організаційно-економічного механізму фінансового забезпечення сфери охорони здоров'я. У подальшому розглянуто особливості трансформації фінансової структури медичної галузі під впливом інноваційних реформ, зокрема впровадження принципів кластеризації та децентралізації управління. Також авторкою досліджено методичні положення щодо оцінювання результативності механізму фінансового забезпечення, що враховують як економічну ефективність, так і соціальну доступність медичних послуг.

Другий розділ присвячено дослідженню сучасного стану фінансового забезпечення медичної галузі в Україні. На основі аналізу стратегічних документів і програм розвитку галузі охорони здоров'я охарактеризовано масштаби та джерела фінансування, виявлено основні проблеми та структурні обмеження. Особливу увагу приділено оцінці доступності медичних послуг на рівні кластеризованих медичних структур, що функціонують у межах спроможної мережі. У межах розділу здійснено комплексний аналіз фінансових показників закладів охорони здоров'я, що надає змогу виявити регіональні диспропорції та потенціал для підвищення рівня ефективності управління фінансовими потоками в системі.

У третьому розділі дисертації обґрунтовано авторську концепцію цільових критеріїв результативності фінансування охорони здоров'я, що враховують багаторівневу взаємодію економічних суб'єктів у межах галузі. Проведено оцінювання розривів між запланованими та фактичними результатами фінансового забезпечення із використанням аналітичного інструментарію для виявлення дисбалансів. Центральним результатом розділу є розроблення проєкту моделі механізму впровадження інноваційних інструментів організаційно-економічного характеру, таких як накопичувальні фонди, покращені пакети медичних послуг, електронні системи обліку та платіжної

взасмодії, які спрямовані на зниження залежності медичних закладів від централізованого бюджетного фінансування та підвищення рівня стійкості галузі.

Додатки містять документи, які підтверджують впровадження отриманих результатів у практичну діяльність державних інституцій, що регулюють заклади охорони здоров'я, а також додаткові результати аналітичних розрахунків.

Дисертаційна робота оформлена відповідно до вимог наказу МОН України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Оприлюднення результатів дисертаційної роботи.

Наукові результати дисертації висвітлені у 6 наукових публікаціях здобувача, серед яких: 6 статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України та пройшли рецензування.

Також результати дисертації були апробовані на 5 наукових фахових конференціях.

Публікації відрізняються високим науковим рівнем, відповідають принципам академічної доброчесності, а публікації у співавторстві містять особистий внесок здобувача.

Таким чином, наукові результати описані в дисертаційній роботі повністю висвітлені у наукових публікаціях здобувача.

Недоліки та зауваження до дисертаційної роботи.

Серед недоліків, зауважень та побажань, слід відмітити наступні:

1. У підрозділі 1.2 представлено логічно вибудовану характеристику трансформацій організаційно-економічної структури фінансування медичної галузі, однак не приділено достатньо уваги інституційним бар'єрам, що можуть виникати при впровадженні кластерної моделі в умовах регіонального управління. Висвітлення даного аспекту дозволило б глибше розкрити

організаційні виклики впровадження реформ і забезпечити комплексніше бачення системних обмежень їх реалізації на практиці.

2. У підрозділі 1.3 запропоновано низку методичних підходів до оцінювання рівня ефективності фінансування охорони здоров'я, що є цілісними та теоретично обґрунтованими. Водночас, зважаючи на нестабільність інформаційного середовища в кризових умовах, варто було б запропонувати варіанти адаптації цих підходів до ситуацій обмеженої статистичної звітності. Це б сприяло підвищенню прикладної цінності отриманих результатів у практиці державного управління.

3. У підрозділі 2.2 авторкою проведено аналіз доступності медичних послуг у межах кластеризованих структур із фокусом на економічні та територіальні аспекти. Разом із тим, врахування соціально-демографічних факторів (таких як вік, стать, рівень доходу) дозволило б забезпечити ширше аналітичне охоплення проблеми та розкрити багатовимірність нерівного доступу до медичних послуг у межах досліджуваних територій.

4. У третьому розділі дисертації запропоновано авторську модель організаційно-економічного механізму фінансового забезпечення охорони здоров'я, яка містить низку інноваційних управлінських і фінансових інструментів. Разом із тим, доцільним видається супровід таких пропозицій орієнтовним аналізом потенційних ризиків впровадження фінансового забезпечення з урахуванням чинного нормативно-правового середовища. Це дозволило б краще окреслити реалістичність та етапність практичного застосування моделі.

5. Попри глибоке теоретичне опрацювання тематики, у роботі доцільно було б представити результати аналізу взаємозв'язків між фінансовим забезпеченням і системою матеріального стимулювання персоналу закладів охорони здоров'я. З огляду на те, що людський капітал є ключовим чинником ефективності будь-якої моделі фінансування, доречно було б окреслити вплив механізмів оплати праці на якість надання медичних послуг і загальну результативність функціонування галузі.

Вважаю, що висловлені зауваження не є визначальними і не зменшують загальну наукову новизну та практичну значимість результатів та не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Висновок про дисертаційну роботу.

Вважаю, що дисертаційна робота здобувача ступеня доктора філософії Камінської Тамари Василівни на тему «Організаційно-економічний механізм фінансового забезпечення сфери охорони здоров'я» виконана на високому науковому рівні, не порушує принципів академічної доброчесності та є закінченим науковим дослідженням, сукупність теоретичних та практичних результатів якого розв'язує наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». Дисертаційна робота за актуальністю, практичною цінністю та науковою новизною повністю відповідає вимогам чинного законодавства України, що передбачені в п. 6 – 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Здобувач Камінська Тамара Василівни заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Рецензент:

доцент кафедри міжнародної економіки
Національного технічного університету
України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»
Міністерства освіти і науки України
кандидат економічних наук, доцент

06 2025 року

Підпис гр. Тетяна ІВАНОВА
ЗАСВІДЧУЮ
Відділ кадрів
 пр-ще